

תיאטרון

המרגלית

הכתובה (אהל) היא הקומדיה הרביעית במספר של הפיליטונאי אפרים («חד גדיא») קישון. שלא כקודמותיה, אין זו פארסה מטורפת או דמיונית אלא סאטירה באנאלית למדי על נושא נדוש — מוסד הנשואין.

המיוחד שבה היא רק העובדה שזוהי קומדיה ישראלית ממש, ומוסד הנשואין המופיע בה הוא ישראלי טיפוסי, אין לו שום דמיון למוסד דומה בארץ אחרת. מקור ריות זו אפשר להשיג בנקל, תוך שימוש במוטיב אחד בלבד: הקיבוץ. מאחר שבשום מקום אחר בעולם אין משהו כמו קיבוץ, הרי כל מחזה שהקיבוץ מופיע בו, באיורו שהי צורה, ייחשב מיד לישראלי מקורי.

הספאטימטיקאי דרש אישור. כי יסוד הקומדיה משמשת דרך הנשואין בקיבוץ. אריאל ברזובסקי (מאיר מרגלית) שרבי רב עירוני, התחתן בקיבוץ לפני 25 שנה. אולם מאחר שהחופה לא נערכה בפני רב, וזוג אחר מחברי הקיבוץ ניצל את חופשתו השנתית כדי להתייצב בפני הרב בשם ה' ברזובסקים, אין שום אישור רשמי לגישור אין.

עובדה זו מקבלת חשיבות כאשר בתם של הברזובסקים (שפרייה זכאי) עומדת להינשא לסטאטיסטיקאי הונגרי (אברהם רוניא), שאמו דורשת את כתובת ההורים כהוכחה שהאשה שבנה עומד לשאת היא בת חוקית בהחלט.

למרות שחיוניותה של הכתובה במציאות אינה כה מוחשית, היא מהנה במחזה, את גורמיה לכל התסבוכות. הדרך היחידה להשגת כתובה היא — נשואין. אולם עתה מסרבת אשתו של השרברב ברזובסקי (חיה שרון) להינשא לו. מוטיב הקיבוץ חוזר בפעם נוספת, בדמותו של מזכיר הקיבוץ (אברהם דוד) המגויס לעזרה לחיפוש ה' כתובה, מוצא במקום זאת — את בתם של הברזובסקים.

קישון דחס להצגתו שפע של הברקות, המשעשעות את הקהל יותר מהמצבים שעל הבמה. הברקות לדוגמה: «הנשואין אינם בית סוהר, הם מתנה עבודה», או «מבית סוהר אפשר לפחות להשתחרר בהתנהגות טובה, מהנשואין לא».

כבמאי — מבריק קישון פחות, למרות ש' ביצע עבודה טכנית טובה. שני טכסיסי בימיו מקוריים: חושך מוחלט באולם ועל הבמה בשעה שמתרחש קצר חשמלי, ו' שיחה טלפונית בהונגרית מהירה, להנאתם של ירדיו ההונגריים של קישון.

אם בכל זאת חורגת ההצגה מהרמה ה' מקובלת של הצגות האהל, עשויה להיות הצגת קופה מושכת, הרי זה רק בזכותו של מאיר מרגלית. מרגלית, המזכיר במח' זה את ימי-הזוהר שלו, נושא את המח' זה כולו על כתפיו, מעצב דמות אנושית ניפלאה, שיותר משהיא משעשעת היא נוג' עת ללב.

בידור

הנושל והאיגשל

יש בארצנו כל מיני שבטים / אך הכי טוב לבני המיעוטים / יש עבודה, יש כסף, אוז, יה מימשל מימשל צבאי / אנא יש חשמל / אך העיקר שיש לנו מימשל בחוב מימשל צבאי / ליהודים קשה ולנו קל / חביבי, בנו מטפל מימשל.

אני יוצא לחרוש את השדות / עם שני סוסים וארבע תעודות / אשתי רוצה לנסוע אל אמר / אז המושל נתן לה חתימה / כל הפשעים במדינה היו יורדים / אם גם היה מושל כזה ליהודים.

אוז, יה מימשל מימשל צבאי / אנא בחוב מימשל צבאי / לכל משל תמיד ישנו נימשל / אך לנמשל הזה ישנו רק מימשל.

הקהל שישב באולם המקומר של מה שהיה פעם בית-מרחץ התורכי ביפו, ומוזה שבוע — מועדון הלילה החמאט, הרגיש עצמו שלא בנוח כאשר הושמעו על הבמה תרזים אלה, לפי נעימת השיר 'א מוס' טאפה. גם כאשר נשמעות באולם צהלות צחוק או מחיאות כפיים סוערות היו הן מלחת במועקה המשתררת בלב הצופים.

הסיבה: התוכנית מישלי ערב המוצגת

* שלוש הקודמות: שמו הולך לפניו, שחזר על גבי לבן, אף פלה למורגנשטיין.

במועדון חמאט, עוסקת בנושא שהישראלי הממוצע לא רק שאינו אוהב להתבדר בו, אלא אף מבקר שלא לחשוב עליו בכלל — המיעוט הערבי בישראל.

ערבי כמו בחיים. דן בן-אמוץ וחיים חפר, מנהליו של המועדון שחיברו את התוכנית, התכננו אולי להציג סאטי רה פוליטית-חברתית על יחסם של המדינה ושל דעת-הקהל היהודי כלפי הערבים ביש' ראל. הם שילבו בתוכניתם לא רק לעג למימשל הצבאי, אלא גם ביקורת סאטירית על החינוך שמעניקה המדינה לבני-המיעוט הערבי או על הסמינארים אשר ההסתדרות עורכת בבתי-ברל לכפריים הערבים.

התוכנית, אותה מבצעת רביעיה המורכבת מאורי זוהר, אריק איינשטיין, עליזה («להקת הנחל») רוזנטאל ורחל אטאס, נועדה «ל' הראות את הערבי כמו שהוא בחיים ה' אמיתיים שלו. להראות אותו מדבר, להראות אותו מומר, להראות אותו עצוב להראות אותו שמח». מתוך מגמה זו כוללת התוכ' נית, נוסף על הביקורת על היחס כלפי הערבים, גם קיטעיה-חתי ערבי המהחיים, למעשה, סאטירה חריפה על אורח-החיים והמחשבה המזרחיים.

כתוצאה מכך, עשויה התוכנית מעין שעטנז, ומתקבל ממנה הרושם שמחבריה רצו להיות בסדר עם כולם, לא לנקוט עמדה ולתת לקהל להבין מה שהוא רוצה להבין ממשלי ערב.

ללא אומץ, והרבה מורא. ערבי שהיה צופה בתוכנית זו, היה מתרשם אולי ממנה כפי שיהודי בפולין היה מתרשם מסאטירה של להקה נוצרית על היהודים, למרות הכתורה הטובה, עלולים אף בני עדות המזרח לקבל מן התוכנית את הרושם הבלתי-ינכון.

כי התוכנית, הכתובה אומנם בכשרון, חסרה יסוד חיוני — אומץ-לב די הצורך, אפילו החצים המועטים שנשלחים בה לעבר הצד היהודי, מתעופפים בחלל האחיר מבלי לפגוע במטרות מוגדרות. מדברים בתוכנית על המפלגות, על הסתדרות על היהודים בכלל, ללא נקיבת שמות או מוסדות מסויימים.

אפילו זה נראה למחברי התוכנית יותר מדי, ובסיומה הם מוסיפים התנצלות: «על תקבלו את ההצגה הזאת כליכך בריצינות. אל תקחו אותה ללב. זה הכל היה רק בשביל הצחוק. כל מה שאמרנו, זה היה רק בשביל לשעשע אתכם. עכשיו נגמרה התוכנית — תשכחו מה שאמרנו».

ואילו תוכנית מעין זו יכולה להשיג את מטרתה — ולהגיע לרמה גבוהה באמת — רק כשכותבים ומבצעים אותה כך, שיזכרו מה שנאמר בה.

אורחים

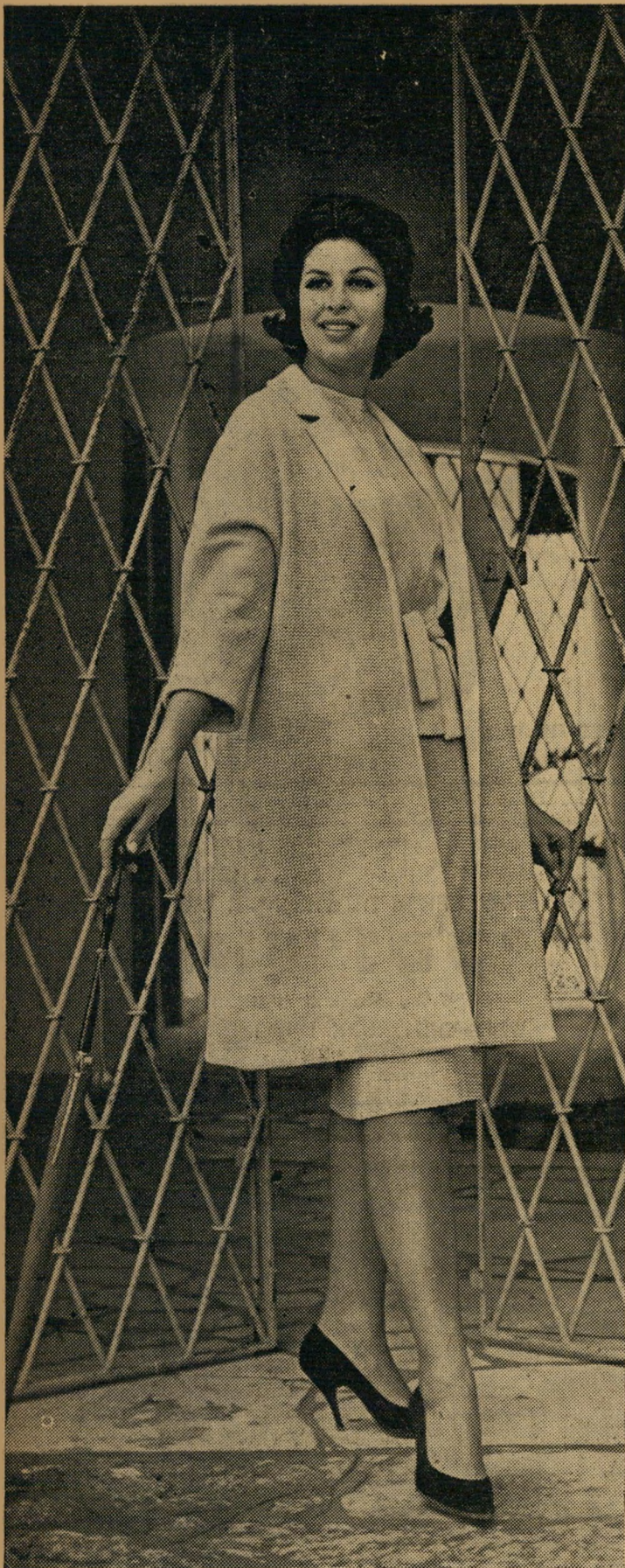
אכסטיזה וחוויה

דממת-מוות שררה באולם הענקי של היכל התרבות. אלפיים צופים עמדו על רג' ליהם במעברים ובין הכיסאות, נדחקו אל הבמה וניצבו בלי נוע. לפניהם, בקדמת ה' במה, התייצבה דמות גדולת-ממדים, לבושה בלבן, הרימה את שתי ידיה אל-על והשמי' עה דרשות דתיות נלהבות.

אילולי עשתה זאת בשיר, באמצעות קור' לה העמוק והאדיר שהרעיד את קירות ה' היכל, היתה זמרת הגוספלס הכושית. מה' ליה ג'קסון, נראית כדמות נביאה תנ"כית הנושאת את דבר אלוהים להמון מאמינים. המעמד שהתרחש בסיום הופעתה היחידה של מהליה בישראל, היה מעורר רטט. הזמרת הכושית שברוב שלבי תוכניתה נש' ארה מאופקת, ניכנסה לבסוף לאותה אכס' טוזה דתית שהקנתה לה את שמה העולמי. הקהל, שגם בהופעה היחידה מילא רק שני שלישים מהאולם, נלכד בשבי קולה ושיריה הדתיים.

אחרי שהוצאה כמה פעמים אל הבמה, סיימה מהליה את תוכניתה בשירון קצר: «לכו הגידו להרים! לכו הגידו לגבעות! מהליה לא שרה בשבילכם יותר». אלה שלא ראו את הופעתה, אחת ההופעות המרשמיות ובעלות הרמה הגבוהה ביותר שנראו אי' פעם בארץ, יכלו רק להצטער על כך.

* שמונה שנים למד מחמוד / בבית ספר בכפר / למד יפה וברצינות / דוגמא לכל השאר / בכיתה אלף הוא זימר שירים של חנוכה / בכיתה גימל הוא צייר את הרצל עם זקן ...

אילנה, כוכבת הדוגמניות של אלד, מציגה את אחד הדגמים של אלד, שזכו להצלחה רבה בתצוגות האופנה שנערכו ביריד הבינלאומי בניו-יורק ובשגרירות ישראל במונטריאול, קנדה. אלד הוא כליל השלמות בדברי סריגה אופנתיים, שמלות וחליפות גרטי.